

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. XI. De variis exceptionibus, quæ contra Instrumenta opponi possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

menta produci non posse amplius, ipsa natura conclusionis facit, quæ est renuntiatio, saltem tacita, omnis ulterioris probationis, nisi in certis casibus ubi etiam sæpe post sententiam admittitur probatio per instrumenta, si ita Iudici officio expedire videatur; si post conclusionem in causa primùm reperta sint, & jurare velit pars producens, quod nulla negligentia in illis prius inquirendis intervenit, ignorata tamen fuerint; si producantur ad innocentiam rei in causa criminali probandam; si parte adversa præsentem, & nihil contra dicente instrumentorum productio recipiatur; si à sententia fuerit appellatum, quo in casu instrumenta produci possunt post sententiam in iudicio appellationis, quorum productioni in priore instantia obstabat conclusio in causa; si producatur instrumentum non ad probandum, sed ad priores probationes tantùm declarandas; & generaliter quancumque aliqua iusta causa Iudici subesse videtur. Potest tamen etiam Iudex, ante conclusionem in causa certum tempus partibus statuere, ad lites abbreviandas, intra quod instrumenta sua producere debeant.

§. X.

De Editione Instrumentorum.

Instrumenta communia sint utrique parti litiganti, & ea pars aliqua exhibere petat, Iudex tamen hoc non curet fieri, ab eo licet appellatur, & quidquid post appellationem attentatum fuerit, non valet *c. G. perpetuus 12. h. t.* Cùm per talem denegationem pars adversa iniuste gravetur, prout etiam ex dictis & ex dicendis patebit. Quod si tamen pars litigans ad fundandam suam intentio-

nem, aut exceptionem, privilegium aliquod aut instrumentum alleget, non cogitur quidem illud apud acta Iudicii deponere, debet tamen Iudici totum illud ad videndum, & informandam mentem exhibere *c. Cùm persona juncta Gloss. V. Integraliter de privilegiis in 6. & ad legendum coram parte præsentem saltem illud Capitulum exhibere, de quo est questio, prout habetur in c. Contra-giu 5. h. t.* nisi omnia in illo instrumento contenta à se invicem dependeant, quia in tali casu talis causa discuti non potest, nisi omnia in instrumento contenta examinentur.

§. XI.

De variis exceptionibus, quæ contra Instrumenta opponi possunt.

In genere dici potest, quod exceptiones contra Instrumenta, vel desummantur à causa efficiente, ut quod non à legitima auctoritate confecta sint; vel à causa materiali, ut quod sint de re illicita: vel desummantur à causa formali, ut quod desit substantialis aliqua solemnitas, &c. In specie verò contra instrumentum opponi potest, primò quod falsum contineat *c. Accipimus 4. h. t.* (quo in casu exhibendum tale instrumentum Iudici in loco securo, & intra tempus præfixum à Iudice, ut de falsitate hic cognoscat, quæ non inspecto instrumento sciri non potest) ita ut si ex una tantùm parte sit falsum, totum suspectum reddatur, nisi falsitas subsit articulo prorsus diverso, & separato ab aliis nihil connexis cum illo falso, utile enim per inutile vitari non debet *juxta regulam. 37. in 6.* Secundo opponi potest, quod sit vetustate consumptum, cancellatum, vel

de.

deletum, ut legi amplius non possit, vel non debito modo signatum, vel alio modo vitiatum, ut merito suspicionem falsitatis inducat, prout constat ex *c. Licet 5. de crim. falsi. & ex c. Inter dilectos 6. h. t.* Ubi plures ejusmodi exceptiones contra instrumenta afferuntur. Tertio, opponi multa possunt contra sigillam Instrumento appositam, quod enormiter fractum sit, seu sculptura & imago deleta, ita ut ex parte residua non possit satis colligi, cujus sit, neque ex imagine, neque ex literis circumsculptis non amplius legibilibus, quod figura dignitati sigillantis non conveniat; quod Regem potius quam Pontificem referat, cum tamen hujus esse prohibeatur; quod per testes probari possit furtivum illud esse, aut factum ad imitationem veri sigilli; quod sit ignotum. *c. Quod super. 7. h. t. & c. Cui fidem haberi non vult Pontifex in relato cap.*

§. XII.

Quando vitietur Instrumentum ob rasuram in eo factam, vel ob errorem in eodem commissum à scriptore?

Vitiari Instrumentum ob literam, seu rasuram, vel interlineaturam in parte substantiali, aut loco suspecto, ex quo maxime veritas apparere debet; apparentem, ita ut ei fides habenda non sit, exciit. *c. Inter dilectos 5. Instrum. habetur, & expressis in c. Cum Venerabilis 7. juxta Glossa V. propter predicta, de Religiosis domib.* Si verò rasura vel deletio facta sit in parte non substantiali, aut loco non suspecto (quando sine eo res tota subsistit) non vitietur instrumentum &

Final. de crim. falsi. §. e. Ex literis 3. h. t. Quin etiam in loco scripturæ substantiali & suspecto, non semper rasura vitiat instrumentum, si clarè appareat ex scriptura, quod implemet Notarius suam mentem loco tali raserit aliquid, aut superripserit, & hujus ad finem instrumenti mentionem faciat; si ex antecedentibus consequentibus appareat, ita loquendum esse, prout rasura, aut verbum superripsum indicat; si per aliam scripturam authenticam pars in instrumento intelligi possit. Si penes advertebitur, rasura apparet, præsumitur in tali casu rasura facta ab advertebitur, consequenter illi, pro quo præsumitur nihil præjudicat &c. Quod si scriptoris Instrumentum continet verum aliquem, aut vocis integram sententiam, quæ tamen ex alijs facile colligitur, non vitietur instrumentum vel de intentione instrumentum contrarietatis satis constet, neque in tali casu præsumptio fraudis sicutius locum habet.

§. XIII.

An probent, ac fidem faciant Instrumenta inter se contraria, vel eadem, vel à diversis producta?

Producens instrumenta, sive scripturas inter se contrarias in judicio contra suum adversarium nihil probat, si scripturæ illæ publicæ sint, sive peritæ, sive una publica, & altera privata, sive rectè sibi invicem contrariæ sint, sive indirectè, cum enim producens instrumenta censeatur ea omnia, quæ in continentur, vera esse feceri, quod non potest. *c. Impiari 13. h. t.* Si